

Maaseutulauslautakunnan lausunto hallituksen esityksestä laiksi muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta

2244/03.00.00/2018

Mala § 17

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt eri tahoilta lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta. Lausuntoa pyydetään 16.2.2018 mennessä.

Luonnos hallituksen esityksestä on esityslistan **oheismateriaalina** ja se on luettavissa myös MMM:n internet-sivustolla <http://mmm.fi/lausunnolla>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/412 direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta käsittelee jäsenvaltioiden mahdollisuutta kansallisesti rajoittaa Euroopan unionissa viljeltäväksi hyväksytyjen muuntogeenisten kasvien viljelyä tai kieltää se alueellaan. Hallituksen esityksellä ehdotetaan nyt säädettäväksi laki, jolla saatettaisiin voimaan em. direktiivin mahdollistamia kansallisia järjestelyjä. Lailla säädettäisiin myös kansallisiin järjestelyihin liittyvästä valvonnasta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2018.

Tähän mennessä Suomessa ei ole ollut rajoituksille tarvetta, koska viljelykäyttöön hyväksytyt muuntogeeniset kasvilajikkeet ovat olleet Suomessa viljelyyn soveltumattomia lajikkeita. Vaikka tällä hetkellä Suomessa ei viljellä kaupallisesti muuntogeenisiä kasveja, eikä tällaisia ole lähivuosina odotettavissa, tulevaisuuden varalle on kuitenkin tarpeen luoda valmis kansallinen päätöksentekomekanismi.

Muuntogeenisen kasvin viljely Euroopan unionissa edellyttää EU:n laajuista viljelylupaa, jota voidaan hakea kahdella tavalla, joko muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annetun asetuksen (EY) tai geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön annetun direktiivin perusteella.

Vuonna 2015 voimaantulleen direktiivimuutoksen jälkeen jäsenvaltioille on tullut mahdolliseksi kansallisin järjestelyin rajoittaa tai kieltää muuntogeenisen kasvin viljely. Kansalliset järjestelyt voisivat koskea ns. rinnakkaiselotoimenpiteitä valtion raja-alueilla, viljelyluvan maantieteellisen soveltamisalueen mukauttamista siten, että jäsenvaltion alue tai osa siitä suljettaisiin viljelyn ulkopuolelle ja kieltotoimenpiteitä, joilla rajoitetaan tietyn muuntogeenisen organismin viljelyä tai kielletään se jäsenvaltion alueella tai sen osalla.

Hallituksen lakiesityksessä ehdotetaan kahden viimeksi mainitun menettelyn ottamista käyttöön. Viljelyn rajoituksella voitaisiin myös toteuttaa rinnakkaiseloon liittyviä toimenpiteitä, joilla pyritään estämään muuntogeenisen organismin leviämistä naapurijäsenvaltioihin tai estämään sekoittumista muuntogeenisen, tavanomaisella tavalla viljellyn sekä luonnonmukaisen tuotannon välillä.

Esityksessä on selostettu muuntogeenisen kasvin viljelyn rajoittamisen tai kiellon ympäristövaikutuksia, vaikutuksia viranomaisten toimintaan ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Vaikutuksia ei todettu olevan tai ne olisivat hyvin vähäisiä. Todettiin, että vaikutukset kohdistuisivat maatalouden elinkeinonharjoittajien osalta yksittäisiin viljelijöihin, jotka haluaisivat viljellä kyseistä kasvia. Toisaalta kieltäminen helpottaisi muuntogeenisten ja tavanomaisten kasvien erillään pitoa, josta viljelijäkin hyötyisi, kun taas toisaalta muuntogeenisen lajikkeen viljely on kuitenkin viljelijän oma valinta, joka perustuu kustannus-hyöty -analyysiin.

Esityksestä on tarkoitus pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto. Elinkeinoon harjoittamisen vapaudesta säädetään perustuslain 18 §:ssä. Pykälän mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Lisäksi julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Esityksellä toteutettavat viljelyn rajoitukset tai kiellot tosiasiansa rajoittaisivat tätä vapautta.

Lisätietoja: Maaseutupalvelujen päällikkö Minna Anttila, puh. 020 615 7826, minna.anttila(a)kouvola.fi

Maaseutupalvelujen päällikön ehdotus:

Kouvolan kaupungin maaseutulauslautakunta antaa hallituksen esityksestä laiksi muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta seuraavan lausunnon:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/412 direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden kansallisiin järjestelyin vaikuttaa muuntogeenisten organismien leviämiseen alueellaan. Suomessa on tulevaisuuteen varautumisen kannalta tärkeää ottaa käyttöön em. direktiivin mahdollistamat kansalliset järjestelyt ja säätää niistä laki.

Laki tuo mahdollisuuden viljelyn rajoittamiseen tai kieltämiseen, mutta lain suoma mahdollisuus on käytettävä harkiten ja otettava huomioon, että tulevaisuudessa voi olla olosuhteiden muuttuessa tarpeen viljellä kaupallisesti joitakin muuntogeenisiä lajikkeita myös Suomessa.

Hallituksen esitystä varten on selvitetty lain vaikutuksia ja todettu, että lain rajoitukset ja kiellot kohdistuisivat ensisijaisesti maatalouden elinkeinonharjoittajiin. Perustuslakivaliokunnan lausunto tarvitaan ottamaan kantaa, ovatko viljelyn rajoittaminen tai kieltäminen ristiriidassa elinkeinon harjoittamisen vapauden kanssa.

Kun viljelyä aiotaan rajoittaa tai kieltää, tulee kuulla erityisesti alueen viljelijöitä, mikä on huomioitakin lakiehdotuksen perusteluissa 6 §:ssä. Kuulemismenettelystä tulee kirjoittaa myös kyseisessä lain kohdassa.

Kuulemisella ja olosuhteiden huomioon ottamisella tulee olla merkittävä paino ratkaistaessa tarvetta ja perusteita muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamiseen tai kieltämiseen.

Maaseutulautakunnan päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.
